

Protokół XVII Forum Turystyki z dnia 21.04.2021

21 kwietnia 2021 roku odbyło się XVII posiedzenie Forum Turystyki w formie on-line. Wiodący temat spotkania to ewaluacja *Strategii rozwoju turystyki województwa warmińsko-mazurskiego do 2025 roku*.

Spotkanie otworzyła Pani Jolanta Piotrowska, Przewodnicząca Forum Turystyki, Członek Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Podziękowała wszystkim uczestnikom spotkania i wyraziła nadzieję, że kolejne posiedzenie odbędzie się już w normalnych warunkach, przyznała jednak, że spotkania on-line mają tę zaletę, że można szybko się połączyć, spotkać i podyskutować na istotne i bieżące tematy. Najważniejszym tematem dzisiejszego spotkania jest ewaluacja dokumentu strategicznego, jakim jest *Strategia rozwoju turystyki województwa warmińsko-mazurskiego do 2025 roku*.

Na wstępie Przewodnicząca Forum Turystyki przekazała zebrany informację, że zostały połączone dwa departamenty i obecnie funkcjonuje Departament Turystyki i Sportu, co ma wiele zalet, gdyż turystyka i sport bardzo często się ze sobą łączą. Obecnie jest bardzo trudna praca w czasie pandemii, wszyscy śledzą trendy, które są przekazywane w różnych źródłach. Obserwowane są informacje o odmrażaniu gospodarki, choć turystyka wydaje się być tą, która zostanie otwarta na samym końcu.

Samorząd realizuje bieżące zadania. Są to m.in.:

- współpraca z organizacjami pozarządowymi, m.in. konkurs w zakresie rozwoju turystyki,
- konkurs Łączy Nas Turystyka, konkurs dla gmin na budowę małej infrastruktury turystycznej. Obecnie ogłoszona została trzecia edycja tego konkursu, który bardzo dobrze się sprawdza, powstają nowe, potrzebne małe obiekty infrastrukturalnej: miejsca odpoczynku rowerzystów, pomosty, zagospodarowanie plaż itp.,
- konkurs Agro-Eko-Turystycznego „Zielone Lato”, konkurs dla gospodarstw agroturystycznych. Niestety w 2020 roku nie udało się do końca go przeprowadzić, w br. zostanie ogłoszony ponownie,
- rozwój systemu Miejsc Przyjaznych Rowerzystom, rozwój ścieżek rowerowych i miejsc odpoczynku.

Bardzo istotną sprawą jest obecnie nowa perspektywa finansowa z Unii Europejskiej, nasz RPO obecnie nazywa się FEWiM. Samorząd województwa pracuje nad FEWiM, nad programem Europa Wschodnia, programem Współpracy Transgranicznej Polska – Rosja, Polska – Litwa. Przy FEWiM trwają obecnie rozmowy w ramach mandatu uzgodnieniowego z rządem. Unia Europejska wskazuje trzy cele:

- zielony ład europejski,

- cyfrowa Europa,
- rozwój kultury i turystyki.

Samorząd bardzo cieszy ostatni cel, ponieważ będą fundusze na te branże. Jest również w trakcie negocjacji z ministerstwem na temat rozwoju Szlaku Fortyfikacji Mazurskich, który przebiega przez województwo warmińsko-mazurskie i podlaskie, szlaków rowerowych, głównie Green Velo, szlaków wodnych.

Pani Marszałek Jolanta Piotrowska wprowadzając zebranych w główny temat posiedzenia, przypomniała, że *Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025* została przyjęta do realizacji 28.06.2016 r. Uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Zgodnie z zapisami w *Strategii* raporty ewaluacji sporządzane winny być dwukrotnie, na koniec każdego okresu referencyjnego tj.: Ex – Middle - po 5 latach od rozpoczęcia procesu wdrażania Strategii za okres 2015-2020 oraz Ex – Post – po zakończeniu ostatniego roku wdrażania Strategii za okres 2020-2025 oraz okres 2015-2025.

Proces ewaluacji dokumentu strategicznego powinien również być dokonany w przypadku zmiany i aktualizacji dokumentów strategicznych obejmujących sytuację społeczno-gospodarczą województwa tj. przyjętą 18 lutego 2020 roku Uchwałą Nr XIV/243/2020 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego dokumentem „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”.

Następnie głos zabrała Pani Bożena Żakowska, pracownik Departamentu Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego, która omówiła rok 2020 w turystyce na świecie, Europie i Polsce.

Światowa Organizacja Turystyki podała wstępne dane o ruchu turystycznym w 2020 roku. Spadek liczby turystów to 74 % w porównaniu z 2019 rokiem. Najnowsze opinie ekspertów UNWTO pokazują mieszane perspektywy na 2021 rok:

- 50% respondentów spodziewa się obecnie odbicia dopiero w 2022 r,
- pozostała połowa nadal widzi potencjalne odbicie w 2021 r., choć poniżej oczekiwań przedstawionych w październiku 2020 r.

Eksperci przewidują rosnące zapotrzebowanie na działalność turystyczną na świeżym powietrzu i w zakresie przyrody, przy czym turystyka krajowa i doświadczenia związane z powolnymi podróżami zyskują coraz większe zainteresowanie. Rozszerzone scenariusze UNWTO na lata 2021-2024 wskazują, że powrót turystyki międzynarodowej do poziomu roku 2019 może potrwać od dwóch i pół do czterech lat.

Pani Żakowska przekazała również wyniki badań opracowanych przez Komisję Europejską, wykorzystujące źródło danych z Eurostatu oraz dane big data z serwisu Airbnb. Zgodnie z ww. danymi Warmia i Mazury doświadczyły jednego z najniższych spadków liczby wystawionych recenzji w Europie - nieprzekraczający 10%. Podobne wyniki osiągnęły tylko trzy inne regiony w Europie – niemiecki land Meklemburgia – Pomorze Przednie oraz dwa regiony w Holandii – Fryzja i Drenthe.

Następnie Pani Żakowska przedstawiła ruch turystyczny w Polsce na podstawie danych GUS o województwach. Podkreśliła kilka istotnych pozytywnych aspektów dotyczących województwa warmińsko-mazurskiego:

1. Dynamika liczby turystów korzystających z noclegów w 2020 roku w porównaniu z 2019 rokiem, w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła:
 - turyści ogółem - 63,37 % - II miejsce po województwie zachodniopomorskim,
 - turyści krajowi – 68,23% - III miejsce po województwie zachodniopomorskim i pomorskim,
 - turyści zagraniczni – XIII miejsce.

Jako jedyne województwo – warmińsko-mazurskie uzyskało w sierpniu 2020 wzrost liczby turystów krajowych korzystających z noclegów – wzrost wyniósł 6,44% w stosunku do sierpnia 2019. Efektem zwiększonej liczby turystów krajowych był wzrost stopnia wykorzystania miejsc noclegowych o 4,1 punktów procentowych.

2. Dynamika liczby udzielonych noclegów w 2020 roku w porównaniu z 2019 rokiem, w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła:
 - turystom ogółem – 70,21% - I miejsce,
 - turystom krajowym – 75,49% - I miejsce,
 - turystom zagranicznym – XII miejsce.

Jako jedyne województwo w sierpniu 2020 odnotowało wzrost liczby udzielonych noclegów turystom ogółem – wzrost wyniósł 0,45% w stosunku do sierpnia 2019, na skutek wzrostu o 9,08% liczby udzielonych noclegów turystom krajowym.

Na koniec przekazała informacje o liczbie turystów korzystających z punktów informacji turystycznej w województwie warmińsko-mazurskim.

Następnie głos zabrała Pani Anna Jaroszuk, Zastępca Dyrektora Departamentu Turystyki i Sportu, przekazując Członkom Forum Turystyki założenia do ewaluacji *Strategii Rozwoju Turystyki województwa warmińsko-mazurskiego do 2025 roku*.

Przekazała, że konieczne jest przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej przede wszystkim, o czym wspomniała Pani Marszałek Piotrowska, pod kątem spójności ze strategią społeczno-gospodarczą, ale także w odniesieniu do zmian zachodzących w sektorze turystycznym. Przed pandemią duży nacisk położony został na wpływ technologii na rozwój turystyki. Obecnie są inne oczekiwania rynku, pandemia zmieniła ten tok rozwoju. Prowadzone są obecnie badania wpływu pandemii na aktywność różnych grup społecznych, np. uczniów, seniorów oraz badania dotyczące kwestii psychologicznych, takich jak obawy przed przemieszczaniem się, przed opieką zdrowotną w innych krajach czy też odbywaniem kwarantanny. W badaniu ewaluacyjnym ważne jest, aby te wszystkie zmiany zweryfikować i się do nich odnieść.

Pani Jaroszuk poprosiła zebranych, że jeżeli mają inne odczucia dotyczące dokumentu *Strategii*, np., że zapisy są nieaktualne lub nieracjonalne, o wskazanie takich obszarów jeszcze przed wysłaniem wyceny zamówienia na usługę ewaluacyjną. Zaproponowała termin przekazywania uwag do Departamentu Turystyki i Sportu do 30 kwietnia 2021 r.

Następnie Pani Anna Jaroszuk przekazała główne wytyczne i założenia do dokumentu ewaluacyjnego.

Celami badania ewaluacyjnego są odpowiedzi na pytania:

1. Czy kierunki Strategii odpowiadają realizowanym zadaniom, czy są spójne w odniesieniu do celów i priorytetów? Co roku prowadzona jest analiza spójności realizowanych zadań z celami postawionymi w *Strategii*, jednak nie ma dużego zainteresowania ze strony ankietowanych. Stopień zwrotu informacji jest relatywnie niski, pozwalający jednak na wyciąganie wniosków.
2. Czy pozycja województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie turystyki w ostatnich 5 latach zmieniła się dzięki realizacji *Strategii*? Głównie chodzi o pozycję wizerunkową oraz ocenę w jaki sposób rozwijały się produkty. Pojawiają się również nowe zalecenia UE w zakresie zrównoważonego rozwoju, w naszym województwie przede wszystkim w obszarze ochrony środowiska naturalnego.
3. Czy zapisy *Strategii* są spójne z dokumentami strategicznymi województwa warmińsko-mazurskiego?
4. Czy zapisy *Strategii* zachowały aktualność i czy istnieje konieczność jej aktualizacji?

Wydarzenia ostatnich dwóch lat sugerują, że będzie konieczność aktualizacji zapisów.

Podczas badania ewaluacyjnego zostaną ocenione: skuteczność, użyteczność, trwałość. Badanie przeprowadzone będzie ankietowo wśród przedsiębiorców z branży turystycznej, okołoturystycznej, samorządowców. Zostaną również włączeni mieszkańcy województwa warmińsko-mazurskiego, ponieważ jest konieczność uspołeczniania dokumentów strategicznych.

Metodologia badania będzie składała się z czterech komponentów:

Komponent 1 – badania wtórne (desk research) tj. analiza dostępnych danych statystycznych charakteryzujących sytuację w regionie w zakresie gospodarki turystycznej. Dokument powinien zaprezentować województwo w zestawieniu z pozostałymi województwami, aby uchwycić stopień konkurencyjności naszego województwa.

Komponent 2 – badania pierwotne, badanie przede wszystkim telefonicznie, tak wynika z obserwacji. Będzie to badanie opinii przedstawiciela władz samorządowych w województwie, lokalnych jednostek samorządu terytorialnego, przedstawicieli stowarzyszeń i organizacji turystycznych oraz innych organizacji pozarządowych i stowarzyszeń działających w obszarze turystyki, przedsiębiorców z sektora turystyki.

Komponent 3 – analiza wdrożenia *Strategii Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025*. Jest to analiza ekspercka dokumentu Strategii.

Komponent 4 – wnioski i rekomendacje. Wnioski planowane są do przedstawienia ich w szerszym gronie, również na Forum Turystyki, planowana jest organizacja konferencji poświęconej dokumentowi ewaluacji.

Dokument ewaluacyjny winien być zrealizowany do 30 listopada 2021 r. Zaprosiła wszystkich do czynnego uczestnictwa w budowaniu dokumentu ewaluacyjnego, co skutkować będzie aktualnym dokumentem Strategii rozwoju turystyki w województwie warmińsko-mazurskim.

Na koniec spotkania Pani Przewodnicząca Jolanta Piotrowska ponownie podkreśliła istotność i ważność dokumentu ewaluacyjnego i poprosiła o aktywne uczestnictwo w jego budowie.

Przekazała informacje o rozstrzygnięciu konkursu na zadania z zakresu turystyki dla organizacji pozarządowych oraz o rozmowach w sprawie rozwoju Szlaku Kopernikowskiego. Pani Marszałek podziękowała za udział w posiedzeniu członkom Forum i zaprosiła na kolejne spotkanie.

Uzupełnieniem protokołu są prezentacje:

- Ewaluacja Strategii rozwoju turystyki województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025
- Turystyka w 2020 roku – dane wstępne

Olsztyn, 26.04.2021 r.

Protokół przygotowała: Bożena Żakowska

Protokół sprawdziła: Anna Jaroszek Z-ca Dyrektora DTiS

Protokół zaakceptowała: Jolanta Piotrowska –
Przewodnicząca Forum Turystyki

Załącznik:

- lista obecnych na posiedzeniu Forum Turystyki w dniu 21 kwietnia 2021 r.